

Inktzwammen

Het is inmiddels al oktober geweest, maar ook in november staan er nog steeds heel veel paddenstoelen. Dus daar toch nog eens verder naar kijken. Niet over paddenstoelen in het algemeen maar over een bepaalde groep paddenstoelen: de inktzwamman. Een groep waartoe een aantal van mijn favorieten behoort.

Inktzwammen zijn er in ons land heel veel en het zijn allemaal paddenstoelen met een hoed en een steel. Het zijn allemaal saprophyten dus paddenstoelen die dood, organisch materiaal opruimen. Buitengewoon nuttige paddenstoelen. Onder de hoed van alle inktzwammen zitten plaatjes waarop de sporen groeien. Die sporen groeien niet rechtstreeks op de plaatjes maar staan op kleine steeltjes. Op de top van elk steeltje groeien vier sporen. Zo'n spore is ongeveer 10 micrometer in diameter. Dat betekent dat een rijtje van 100 sporen 1 mm lang is. Dus wil je die zien dan moet je wel een microscoop gebruiken, een loep vergroot niet genoeg.

De plaatjes van de inktzwammen staan heel dicht op elkaar dat betekent dat er dus veel onder de hoed zitten en daarop zitten dus heel, heel veel sporen, wel miljarden samen. Er is echter een probleem. De plaatjes zitten zo dicht op elkaar en zijn zo dun dat er speciale cellen uit groeien die als een soort afstandsstukjes fungeren. Zouden de plaatjes elkaar namelijk raken dan kunnen de sporen die naar beneden moeten vallen op de plaatjes blijven steken.

Om dat probleem op te lossen hebben de inktzwammen een hele slimme oplossing. De sporen worden niet allemaal tegelijk rijp maar alleen in een smalle strook onder aan de plaatjes en aan der buitenkant van de hoed.

Glimmerinktwam

De reep van de plaatjes die klaar is met het afstoten van sporen, verslijmt vervolgens en zo schuift de beschikbare zone van de plaatjes langzaam naar boven toe op.

Bij dat verslijmen veranderen de plaatjes van onder af in een zwarte, slijmerige vloeistof die wel wat op inkt lijkt.

Met inkt heeft die vloeistof echter niets te maken, ook niet met natuurlijke inkt want die wordt onder andere van galappels gemaakt.

Er zijn in ons land, volgens de standaardlijst van de Nederlandse Mycologische Vereniging meer dan honderd soorten inktzwammen bekend.

Enkele soorten daarvan zoals de grote en kleine kale inktzwam zijn giftig.

Ze bevatten de stof coprine. De geslachtsnaam van de inktzwammen is dan ook Coprinus.

Waarschijnlijk de meest voorkomende en ook makkelijk te herkennen inktzwam is de Geschubde Inktzwam. Hij is groot en opvallend. Een ander veel voorkomende inktzwam is het Hazenpootje. Die staat vaak op houtsnippers, is weliswaar niet zo groot maar heeft als hij heel ontwikkeld is een mooie doorschijnende hoed. Helaas is die schoonheid maar van korte duur, in no time is hij zwart en verslijmd.

De naam Hazenpootje heeft hij gekregen omdat deze paddenstoel verschijnt als een klein, grijs en harig pootje (hazenpootje) uit de begroeiing.

zwerminktzwam

Mijn favoriete inktzwammen zijn echter twee kleiner soorten: de glimmer-inktzwam en de zwerminktzwam. De eerste is klein met een okerkleurige hoed van 2 tot 4 cm die geheel bedekt is met kleine, glimmerachtige korreltjes.

De zwerminktzwam is nog veel kleiner, meestal niet groter dan een cm en ook okerkleurig. Ze komen in een zwerm van soms wel meer dan honderd exemplaren voor op vooral houten stronken. Voor mij het leukste inktzwammetje.

Herman Beuvers

